

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de voorzitter van de Raad voor de rechtspraak
Postbus 90613
2509 LP DEN HAAG

**Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
6531376

Bijlage(n)
1

Datum 18 augustus 2025
Betreft Prijzen rechtspraak 2026-2028

Geachte heer Naves,

In het Besluit financiering rechtspraak 2005 is bepaald dat de prijzen voor de rechtspraak voor een periode van drie jaar worden vastgesteld en opgenomen in de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV). De huidige prijzen zijn geldig tot en met het jaar 2025.

De afgelopen periode is tussen medewerkers van de Raad voor de rechtspraak (de Raad) en mijn ministerie intensief overleg geweest over het prijsvoorstel van de Raad voor de prijsperiode 2026-2028 van 27 februari jl. (brief kenmerk UIT 14445 AF/HH). Ik spreek mijn erkentelijkheid uit voor de constructieve wijze waarop de overleggen zijn gevoerd en het verheugt mij dat wij prijsafspraken hebben kunnen maken voor de periode 2026-2028.

Onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak is een belangrijke pijler onder de Nederlandse rechtsstaat. Het is belangrijk dat de Rechtspraak kan bouwen en vertrouwen op een stabiele financiering. Met het oog hierop is in de afgelopen prijsperiode al aanzienlijk geïnvesteerd in de Rechtspraak. De totale begroting van de Rechtspraak is verhoogd met ruim € 155 mln. structureel. Hiermee is de Rechtspraak in staat gesteld om de grote uitdagingen aan te pakken zoals het uitbreiden van de rechterscapaciteit en het aantrekken van meer rechtspraakmedewerkers en het verbeteren van de informatievoorziening en ICT-voorzieningen. Ook was de Rechtspraak hierdoor in staat te investeren in de aanpak van ondermijning, de kwaliteit van rechtspreken en in innovatie, zoals wijkrechtspraak en de regelrechter. Omdat deze verhoging van de begroting structureel is, werkt deze investering ook in de komende prijsperiodes door.

De Rechtspraak geeft aan dat naast deze structureel verhoogde bijdrage extra investeringen noodzakelijk zijn. Deze investeringen zien onder andere op het opvolgen van de aanbevelingen vanuit het reflectierapport van de familie- en jeugdrechters en op institutionele vernieuwing. In het regeerprogramma zijn hiervoor gelden vrijgemaakt. In de komende prijsperiode wordt daarvoor, aanvullend op de structurele investeringen van de vorige prijsperiode, circa € 50 mln. geïnvesteerd.

Hieronder zal ik nader ingaan op de achtergronden en de omvang van de mutaties ten opzichte van de huidige prijzen.

Hoofdpijnen Prijsakkoord 2026-2028

Dit prijsakkoord bestaat uit de volgende onderdelen:

Tijdsbestedingsonderzoek

Uit het tijdsbestedingsonderzoek, dat door een extern onderzoeksbureau in het kader van deze prijsbesprekingen is uitgevoerd, blijkt dat de gemiddelde behandeltijden ten opzichte van 2021 zijn gedaald. De Raad en het onderzoeksbureau maken hierbij de kanttekening dat het voorgaande tijdsbestedingsonderzoek dat in 2021 heeft plaatsgevonden heeft geleid tot atypische uitkomsten gelet op de toen heersende coronapandemie en de hiermee samenhangende veranderingen in werkwijzen. Tijdens deze meting is door rechters en gerechtsjuristen vooral gewerkt aan zaken waarbij dat gegeven coronarestricties mogelijk of noodzakelijk was. Daarom zijn de uitkomsten van 2024 ook vergeleken met de uitkomsten van het onderzoek in 2017. Ten opzichte van dit laatste onderzoek zijn de behandeltijden in vrijwel alle rechtsgebieden in 2024 gestegen. De Rechtspraak geeft aan dat de behandeltijden zijn toegenomen doordat de zaken zwaarder zijn geworden. Deze ontwikkeling is al langer en in vrijwel alle rechtsgebieden gaande. In uw Prijsvoorstel worden hiervoor een aantal voorbeelden gegeven, zoals de zogenaamde WAMCA-zaken (Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie), zaken rondom vergoedingen in het verzekeringsrecht en de uitbreiding van de rechten voor slachtoffers van strafbare feiten.

Voor dit onderdeel van de prijsafspraken worden de prijzen voor de rechtspraak verhoogd met € 16 mln. in 2026, € 16,5 mln. in 2027, € 17 mln. in 2028 en € 17,2 mln. in 2029 en verdere jaren.

Versterken rechtspraak

Om de rechtspraak te versterken worden middelen beschikbaar gesteld voor institutionele vernieuwing en voor investeringen in familie- en jeugdrechtspraak.

Reflectie familie- en jeugdrecht

De kinderopvangtoeslagaffaire heeft laten zien dat het bieden van rechtsbescherming niet vanzelfsprekend is. De toeslagaffaire is voor de familie- en jeugdrechters aanleiding geweest om te reflecteren op hun eigen werk. De reflectie betrof zaken waarin sprake was van overheidsinmenging in het gezinsleven zoals jeugdbeschermingszaken (ondertoezichtstelling, uithuisplaatsing en gezagsbeëindiging) en gezag- en omgangszaken. In het rapport zijn aanbevelingen gedaan om de rechtsbescherming van kinderen en ouders te verbeteren en waarvoor aanvullende middelen nodig zijn. Het demissionaire kabinet Schoof stelt voor het implementeren van deze aanbevelingen financiële middelen beschikbaar. Door de inzet van deze middelen kan de aanpak in de volle breedte worden versterkt.

Met de middelen voor het realiseren van meer zittingstijd krijgt de Rechtspraak meer tijd om te luisteren naar wat ouders en kinderen vertellen, welke standpunten zij naar voren brengen en om feitenonderzoek te doen. Daarnaast ontvangt de Rechtspraak gelden voor het standaard spreken met ouders en kinderen bij een verlengingsverzoek van een ondertoezichtstelling en machtiging

uithuisplaatsing, de zogenaamde meldbriefprocedure. De Rechtspraak ontvangt ook gelden voor het realiseren van één rechter per gezin, de zogenaamde regierecht, en voor het aanstellen van een pedagogisch medewerker binnen de gerechten. Verder wordt structureel geld beschikbaar gesteld voor het spreken van kinderen vanaf 8 jaar.

Institutionele vernieuwing

De Rechtspraak zoekt naar manieren om de werkdruk binnen de rechtspraak te verlagen. In vervolg op de cao-onderhandelingen rechterlijke macht is professor Jaap Winter aangesteld als onafhankelijk verkenner om hier nader onderzoek naar te doen. Op 23 april 2024 heeft hij het rapport met aanbevelingen om de werkdruk te verlagen uitgebracht. Een deel van de aanbevelingen ziet op institutionele vernieuwing, waaronder de bredere inzet van juridische ondersteuning.

Voor het versterken van de rechtspraak (institutionele vernieuwing en investeringen in familie- en jeugdrechtspraak) wordt € 15,2 mln. in 2026, € 23,2 mln. in 2027, € 23,2 mln. in 2028, en structureel € 21,6 mln. vanaf 2029 toegevoegd aan de prijzen.

Artificiële Intelligentie

Een vorm van institutionele vernieuwing waarin de rechtspraak wil investeringen in Artificiële Intelligentie (A.I.). De Rechtspraak ziet in A.I. kansen voor het beheersen van doorlooptijden en werkdruk. Daarnaast manifesteert A.I. zich in de casuïstiek binnen zaken: hoe gaat de rechtspraak om met door A.I. gegenereerde proces- en bewijsstukken? Welk effect heeft A.I. op bewijsvoering? Middelen hiervoor stellen de rechtspraak in staat te experimenteren met het toepassen van A.I. binnen bestaande werkprocessen. Voor Artificiële Intelligentie wordt € 0,9 mln. in 2026, € 1,8 mln. in 2027 en € 2,6 mln. in 2028 toegevoegd aan het budget voor de rechtspraak.

OM/ZM-werkwijze

Sinds een aantal jaren hanteren de gerechten de zogenaamde OM/ZM-werkwijze in het strafrecht, waarbij lichtere zaken door het OM worden afgedaan met een strafbeschikking en er een verschuiving van strafzaken is van de meervoudige kamer naar de enkelvoudige kamer. We hebben afgesproken om gedurende deze prijsperiode voor de OM/ZM-werkwijze de huidige financieringswijze te continueren door de PMJ jaarlijks te herijken voor de productieafspraken ten aanzien van strafzaken (rechtbanken en hoven).

Beveiliging

De Rechtspraak ziet toegenomen dreigingen vanuit criminele groepen en door verwarde personen. Het gaat hier om persoonlijke en fysieke bedreigingen van rechters en rechtspraakmedewerkers, maar ook om informatiebeveiliging/cybersecurity, privacy en integriteit. Voor deze post wordt het budget voor de rechtspraak voor de komende prijsperiode verhoogd met € 7,0 mln. in 2026 en € 5,9 mln. structureel vanaf 2027. Deze middelen zijn onder andere voor fysieke beveiliging, betrouwbaarheidsonderzoeken en begeleiding bij huisbezoeken aan verwarde personen in het kader van de Wvvgz.

Wijziging samenstelling zaken (assortimentsmix)

Zoals gebruikelijk is op basis van de meest recente realisatie (in dit geval 2023) bekeken hoe de verschillende zaakscategorieën zich binnen de verschillende productgroepen hebben verhouden: de zogenoemde zaaks- of assortimentsmix. Deze samenstelling is vergeleken met de aannames zoals gedaan bij de lopende prijsafspraken gemaakt in 2022. Dit levert per saldo een lichtere assortimentsmix op van in totaal € 21,6 mln.

Wet- en regelgeving

Ambtelijk hebben de Rechtspraak en JenV alle ontwikkelingen ten aanzien van nieuwe wet- en regelgeving die aan de orde zijn voor de prijsperiode 2026-2028 geanalyseerd. Ten aanzien van de wet- en regelgeving zijn alleen de werklastgevolgen van wetsvoorstellen betrokken die zijn ingevoerd of waarvan wij een grote mate van zekerheid hebben dat zij in de huidige vorm zullen worden ingevoerd. Dit heeft geleid tot een verhoging van de prijzen voor de effecten van (nieuwe) wet- en regelgeving met € 14,3 mln. in 2026, € 27,8 mln. in 2027, € 29,7 mln. in 2028, € 29,3 mln. in 2029 (en € 29,2 mln. vanaf 2030). Voor de uitsplitsing zie bijlage 1.

Ten aanzien van een aantal wetsvoorstellen hebben wij de volgende procesafpraak gemaakt: de wetgeving is nog niet afgerond. Voor eventuele financiële compensatie zal niet tot de volgende prijsperiode worden gewacht, maar zal voor ieder wetsvoorstel afzonderlijk gedurende de prijsperiode 2026-2028 een nadere afspraak worden gemaakt om de financiële gevolgen voor de rechtspraak te dekken. Dit betreft de volgende wetsvoorstellen:

- Wetsvoorstel versterking waarborgfunctie Awb;
- Nota van Wijziging Wetsvoorstel regulering sekswork;
- Wetsvoorstel Versterking rechtsbescherming in de jeugdbescherming;
- Wetsvoorstel Bescherming vermogen in familierecht;
- Initiatiefwetsvoorstel Slimmer Straffen.

Voor de door de Rechtspraak verwachte prijsgevolgen van het EU-migratiepact (inclusief de wetsvoorstellen invoering tweestatusstelsel en asielnoodmaatregelenwet) zijn door het Ministerie van Asiel en Migratie middelen beschikbaar gesteld. De uitwerking van het migratiepact en de impact op de werklast voor de Rechtspraak is nog onzeker. Indien de asielinstroom en/of IND-productie als gevolg van de wetgeving wijzigt, zal zich dit vertalen naar een bijstelling van de financiering.

Ten aanzien van fiscale wet- en regelgeving (zijnde de Wet tegenbewijsregeling box 3, de Wet werkelijk rendement box 3 en de Fiscale vereenvoudigingswet) wordt een separaat proces gevolgd door JenV met het Ministerie van Financiën. Het is belangrijk dat de werklast voor de rechtspraak beheersbaar blijft en tevens afdoende is gefinancierd. JenV en Financiën bezien de werklastgevolgen van de verschillende fiscale wet- en regelgeving in samenhang.

We hebben verder afgesproken om gedurende de komende prijsperiode de werklastgevolgen te monitoren van enkele wetten.

Datum
18 augustus 2025

Onze referentie
6531376

Dit betreft de volgende wetten:

- Invoeringswet Omgevingswet;
- Mijnbouwschade incl. schadeprotocol gevolgen (aardbevingsschade);
- Wet toekomst pensioenen;
- Ambtshalve toetsen.

Nieuwe Wetboek van Strafvordering

Voor de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering is door het kabinet incidenteel budget beschikbaar gesteld. De toekenning van het beschikbare budget aan alle betrokken strafrechtketenorganisaties geschiedt op basis van voorstellen van de werkgroep Financiën Implementatie Strafvordering en het Bestuurlijk Ketenberaad en valt derhalve voor de Rechtspraak buiten het kader van de prijsafspraken. Het aan de Rechtspraak voor het komende jaar toe te kennen budget zal eind 2025 bekend worden. De toekenning van het budget zal voorlopig zijn met een periodieke bijstelling.

E-justice

E-Justice richt zich op het efficiënter en doeltreffender maken van gerechtelijke procedures en het vergemakkelijken van de toegang tot de rechter in grensoverschrijdende civiele, handels- en strafzaken. De implementatie van de digitaliseringsverordening die moet zorgen dat de communicatie tussen de lidstaten van 24 (en steeds meer) rechtshandelingen digitaal kan verlopen is hierin een belangrijke ontwikkeling. De implementatie van deze Europese verordening in Nederland is een complex proces, doordat het de betrokkenheid vereist van een aanzienlijk aantal interne en externe stakeholders. Bovendien vraagt de uitvoering om een multidisciplinaire benadering, waarbij zowel de juridische, organisatorische, semantische als technische aspecten nauwkeurig moeten worden overwogen. Voor de ontwikkeling, implementatie, uitvoering, het uiteindelijke centrale beheer en monitoring van de effectiviteit wordt een meerjarig programma doorlopen. Hierbij wordt de aanpak van de nu lopende implementatie van Bewijsverkrijging en Betekening voortgezet (waarvoor reeds € 2,7 mln. aan de Rechtspraak is toegekend). Voor de ontwikkeling, implementatie en centrale coördinatie van e-Justice is structureel budget beschikbaar op de JenV-begroting. Het is op dit moment nog niet duidelijk of het beschikbare budget de komende jaren volledig toereikend is voor de implementatie van de digitaliseringsverordening bij alle betrokken partijen. Over toekenning van uitvoeringskosten van organisaties, waaronder de Rechtspraak, zal moeten worden gesproken met het ministerie, waarbij eventuele ruimte binnen de voor e-Justice beschikbare gelden wordt meegenomen. Dit geschiedt buiten het kader van de prijsafspraken.

Vergoeding honorair rechters-plaatsvervangers

Momenteel wordt naar aanleiding van een uitspraak van het Hof van Justitie¹ van de EU in overleg met de Rechtspraak, het OM en de Hoge Raad de vergoeding van honorair rechters-plaatsvervangers bezien. Eventuele financiële consequenties worden op een later moment door JenV en Rechtspraak besproken.

¹ Hof van Justitie 27 juni 2024, C-41/23 (honoraire magistraten).

Aanvullende afspraken

Rechtsstaat

Het ministerie en de Raad stellen zich beide, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, op als hoeder van de rechtsstaat. Daarbij past dat de staatsmachten elkaar versterken en naar buiten toe ook uitdragen wat het belang van ieders rol en taak is. Het ministerie zal zich in zijn doen en laten rekenschap geven van zijn taak als stelselverantwoordelijke voor de rechtspraak.

Wetgeving voor goed functioneren rechtspraak

Het ministerie draagt zorg voor het onderhoud en het bij de tijd houden van de wet- en regelgeving die van belang is voor een goed functioneren van de Rechtspraak.

Informatieprotocol

Het ministerie en de Rechtspraak bezien in deze prijsperiode samen het bestaande informatieprotocol. In het Jaarverslag verstrekt de Rechtspraak op overkoepelend niveau informatie over doorlooptijden en werkvoorraden. Met het oog op de stelselverantwoordelijkheid voor de rechtspraak, in het bijzonder de verantwoording aan het parlement en de samenleving, heeft het ministerie aanvullend op de informatie in het Jaarverslag behoefte aan tussentijds meer specifieke en meer gedifferentieerde gegevens op dit punt. De Raad en het ministerie onderzoeken op welke wijze aan deze aanvullende informatiebehoefte vorm kan worden gegeven. Deze afspraak sluit tevens aan op de door de Rechtspraak reeds ingezette ontwikkeling om de informatievoorziening aan de samenleving te verbeteren en wordt betrokken bij het opnieuw bezien en actualiseren van het bestaande informatieprotocol.

Periodieke bespreking voortgang strafrechten

Er ligt voor de Rechtspraak, net als bij de andere actoren in de strafrechten, een grote uitdaging om structureel en rechtspraakbreed verbetering tot stand te brengen in de doorlooptijden en het wegwerken van voorraden. De komende prijsperiode blijft de inzet van de gehele keten gericht op versterking van de aanpak van doorlooptijden en het wegwerken van voorraden op de door het Bestuurlijk Keten Beraad strafrechten (BKB) geprioriteerde zaakstromen, in het bijzonder ten aanzien van zeden, jeugd en veelvoorkomende criminaliteit. Hiertoe wordt gewerkt met een meerjarenagenda die zich richt op het realiseren van de in BKB-verband afgesproken streefnormen en het treffen van generieke en specifieke maatregelen die daarvoor nodig zijn. Twee maal per jaar wordt op basis van beschikbare of te ontwikkelen monitors en daarin opgenomen cijfermatige gegevens in het BKB en in de bestuurlijke overleggen DGRR-Raad besproken hoe de voortgang zich ontwikkelt, welke best practices er zijn, welke knelpunten zich voordoen en hoe deze kunnen worden weggenomen.

Objectieve financieringssysteem

Het ministerie onderschrijft het belang van een zo objectief mogelijke financieringssysteem voor de Rechtspraak als een van de waarborgen voor onafhankelijke taakuitoefening. Bij het opstellen van het begrotingsvoorstel baseert de Rechtspraak zich op objectieve prognosemodellen (PMJ en MPP), die de

Datum
18 augustus 2025

Onze referentie
6531376

capaciteitsbehoefte ramen voor alle soorten zaken. De Rechtspraak kan in het begrotingsvoorstel beredeneerd afwijken van de door de prognosemodellen gegenereerde gegevens. De minister kan besluiten om af te wijken van het door de Rechtspraak begrote bedrag uit het begrotingsvoorstel. Indien dit gebeurt wordt het in de begroting van JenV gemotiveerd. Recent is de motie Van Nispen aangenomen, die het kabinet oproept een wetsvoorstel voor te bereiden dat voorziet in een eigen begroting van de rechtspraak.² Zoals aangekondigd in de kabinetsreactie op het adviesrapport Staatscommissie rechtsstaat, onderzoekt het kabinet momenteel of en zo ja, op welke wijze uitvoering aan deze motie kan worden gegeven.³

Wetgevingsadvisering

Het ministerie streeft ernaar dat alle ministeries zich zoveel mogelijk houden aan de reguliere termijnen voor wetgevingsadvisering door de Rechtspraak. Indien van deze termijn wordt afgeweken treedt het ministerie in overleg met de Raad en spant zich in om de Raad in de gelegenheid te stellen een bruikbaar advies te leveren.

Accounthouderschap Directie Rechtsbestel

De Directie Rechtsbestel vervult het accounthouderschap naar de Rechtspraak. Dit betekent dat contacten vanuit andere onderdelen van het ministerie en andere ministeries met de Rechtspraak vooraf zo goed mogelijk afgestemd worden met de Directie Rechtsbestel. De Rechtspraak verwijst indien nodig medewerkers van het ministerie naar de directie Rechtsbestel.

De prijsafspraken in cijfers

In onderstaande tabel staan de mutaties in termen van budgettaire consequenties.

(bedragen x € 1 mln.)

Prijsmutaties 2026-2028	2026	2027	2028	struct.
tijdsbestedingsonderzoek	16,0	16,5	17,0	17,2
versterken rechtspraak (institutionele vernieuwing en familie- en jeugdrechtspraak)	15,2	23,2	23,2	21,6
Artificiële Intelligentie	0,9	1,8	2,6	
beveiliging	7,0	5,9	5,9	5,9
wet- en regelgeving	14,3	27,8	29,7	29,2
subtotaal prijsmutaties 2026-2028	53,3	75,2	78,4	73,8
assortimentsmix	-21,6	-21,6	-21,6	-21,6
taakstelling (uit hoofdlijnenakkoord 2024)	-1,0	-1,5	-2,0	-2,2
totaal prijsmutaties 2026-2028	30,8	52,1	54,8	50,1

Hoogachtend,
De Staatssecretaris Rechtsbescherming,

T.H.D. Struycken

² Motie Van Nispen over aparte begroting voor de rechtspraak, *Kamerstukken II*, vergaderjaar 2023/2024, 36243, nr. 13.

³ Bijlage bij de kabinetsreactie op de verbetervoorstellen van de Staatscommissie rechtsstaat, 4 juli 2025, nr. 2025D32650, p. 6.

**Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Datum
18 augustus 2025

Onze referentie
6531376

BIJLAGE 1

Overzicht consequenties wet- en regelgeving

(bedragen x € 1 mln.)

	2026	2027	2028	2029	struct.
1. herinvoering basisbeurs	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01
2. wijziging AWB Aarhus-besluiten	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3. wet drempelverlaging omgang grootouders	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2
4. wet herimplementatie Europees strafrecht (aanvullend)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
5. minimumbelasting 2024 (Pijler 2)	0,7	0,7	0,4	0,4	0,4
6. modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
7. terugkeer en vreemdelingenbewaring	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
8. regulering sekswerk (Nota van Wijziging)		procesafpraak			
9. handhaving sociale zekerheid	0,03	0,1	0,1	0,1	0,1
10. afschaffing abonnementstarief Wmo 2015		0,04	0,04	0,04	0,04
11. schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten		procesafpraak			
12. versterking waarborgfunctie Algemene wet bestuursrecht		procesafpraak			
13. wijziging wetboek van strafvordering implementatiekosten		procesafpraak			
14. jurisprudentie Hoge Raad, EHRM, HvJEU	6,9	9,1	11,4	11,4	11,4
15. EU-migratiepact ind. Tweestatusstelsel/Asielnoodmaatregelenwet	4,6	15,6	15,6	15,6	15,6
16. E-justice		procesafpraak			
17. beperken compensatieregeling transitievergoeding bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid tot kleine werkgevers	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6
18. verstrekken vonnissen	0,5	0,5	0,5	0,1	-
19. EU Anti-Corruptierichtlijn	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
20. versterking rechtsbescherming in de jeugdbescherming		procesafpraak			
21. bescherming vermogen in familierecht		procesafpraak			
22. slimmer Straffen (initiatiefwetsvoorstel)		procesafpraak			
totaal	14,3	27,8	29,7	29,3	29,2